



**2026**

# PREMIEONTWIKKELING

**20 JAAR ZORGVERZEKERINGSWET**

Trendbreuk in premieontwikkeling  
legt strategische accenten  
verzekeraars bloot

## **FUNDAMENT VAN ONS ZORGSTELSEL**

Twintig jaar na de invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) kijken we terug op de fundamenten van ons zorgstelsel en maken we de balans op.

## **PUBLICATIE REEKS**

Deze premieontwikkeling analyse vormt het vertrekpunt voor een reeks publicaties. Iedere maand zoomen we in op een ander onderdeel van het stelsel

# Trendbreuk in premieontwikkeling legt strategische accenten verzekeraars bloot

*Twintig jaar na de invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) kijken we terug op de fundamenteën van ons zorgstelsel en maken we de balans op. De Zvw werd ontworpen als een systeem van gereguleerde concurrentie, gebaseerd op duidelijke condities en een zorgvuldig doordachte rolverdeling tussen overheid, zorgverzekeraars, zorgaanbieders en verzekerden.*



Gerrit Hamstra  
Director bij Vintura-Equalis

Met het thema '20 jaar Zorgverzekeringswet' onderzoeken we hoe dit stelsel zich in de praktijk heeft ontwikkeld. Welke condities functioneren nog zoals bedoeld? Waar is structurele spanning ontstaan door veranderende zorgvraag, beleidsakkoorden en maatschappelijke verwachtingen? En wat betekent dat voor de toekomst van het stelsel?

We starten met een **actuele marktanalyse**. De premieontwikkeling voor 2026 geeft een belangrijke indicatie van de dynamiek in de polismarkt: van concurrentiedruk en strategische keuzes van verzekeraars tot het gedrag van consumenten.

Deze analyse vormt het vertrekpunt voor een reeks publicaties. Iedere maand zoomen we in op een ander onderdeel van het stelsel: de ontwerpprincipes van de Zorgverzekeringswet, de impact van transformatieakkoorden op contractering, de veranderende rol van de zorgverzekeraar en de toekomst van risicoverevening.

***Zo bouwen we toe naar een gezamenlijke reflectie op twintig jaar Zvw en de vraag hoe we het stelsel toekomstbestendig kunnen houden.***

**Trendbreuk in premiestijging:** De gebruikelijke opwaartse premieontwikkeling vlakt af door eenmalige meevaller uit het Zorgverzekeringsfonds.

**Opslagen en veranderingen in polisaanbod beperkt:** Premieverhogingen blijven gering, met kleinere opslagen dan vorig jaar en een vrijwel ongewijzigd polisaanbod.

**Verschillen in strategische accenten:** Verzekeraars zetten hun accenten vooral in de afweging tussen een sterkere financiële positie en groei door doelgroepgerichte kortingen.

**Beperkt effect verwacht op overstapedrag:** Door de combinatie van premieconvergentie en beperkte productdifferentiatie blijft de overstapdynamiek naar verwachting alsnog laag.

Waar de zorgpremies de afgelopen jaren telkens met grofweg honderd euro per jaar stegen, zagen we voor 2026 voor het eerst een duidelijke trendbreuk. De nominale jaarpremie nam slechts tien euro toe ten opzichte van 2025. Die beperkte stijging is opvallend in een periode waarin de zorgkosten stevig oplopen.

De beperkte stijging hing samen met een eenmalige meevaller in het Zorgverzekeringsfonds. Dat fonds wordt gevuld via een inkomensafhankelijke bijdrage, en doordat de lonen het afgelopen jaar sterker waren gestegen dan verwacht, vielen de inkomsten hoger uit. Hierdoor zat er eind 2025 meer geld in het fonds dan geraamd. Dat gaf verzekeraars meer ruimte dan gebruikelijk om hun premies voor het nieuwe jaar vast te stellen.

## Tijdelijke ruimte

Tegen deze achtergrond is het interessant om te kijken hoe verzekeraars met deze tijdelijke ruimte zijn omgegaan. Daarbij staan drie vragen centraal

# #3

## centrale vragen

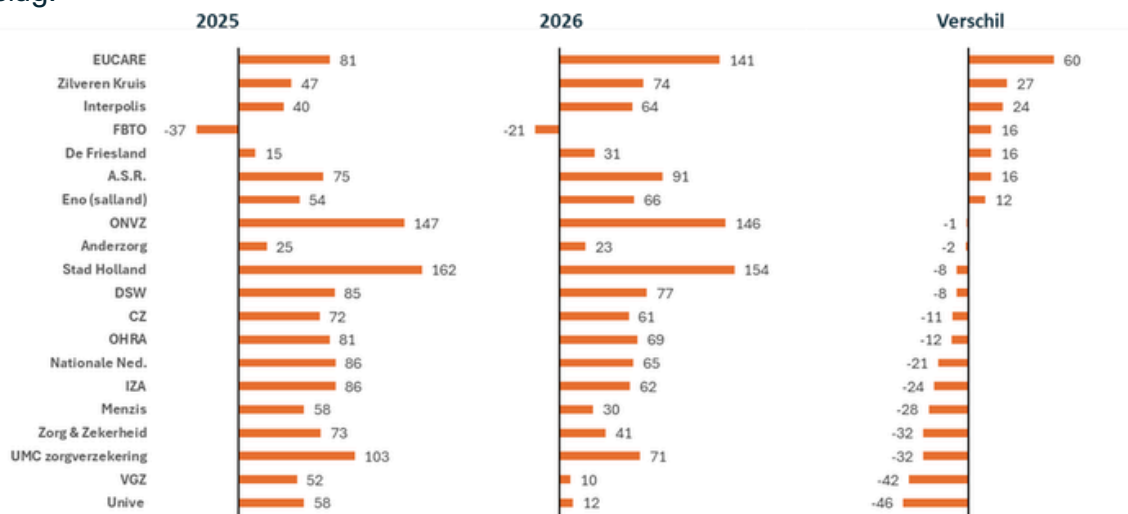
Wat is de invloed op de premieopbouw en strategie van verzekeraars?

Zien we veranderingen in het polisaanbod of accenten in de productmix?

Vertaalt dit zich uiteindelijk in het overstapedrag van verzekerden?

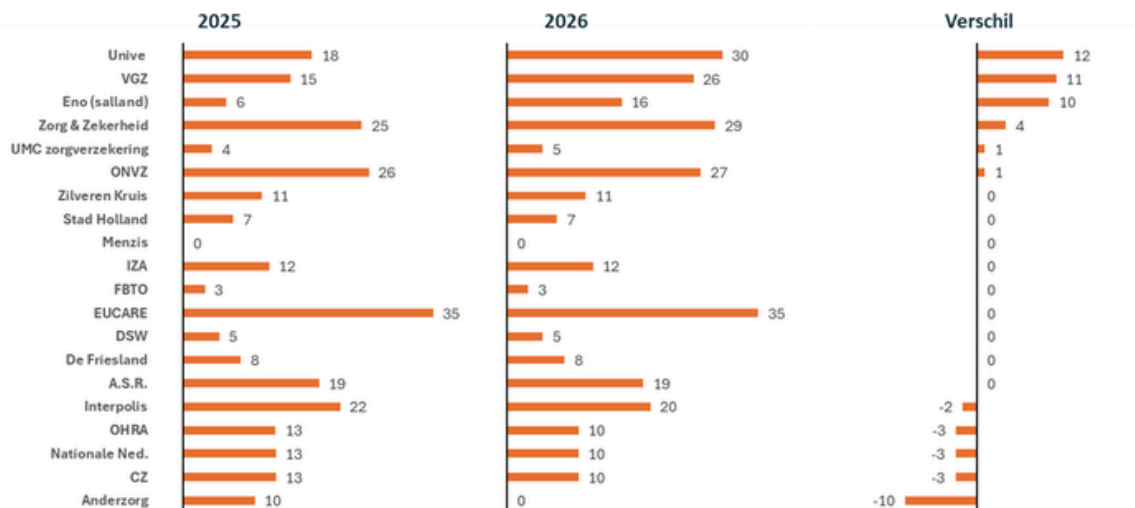
## INVLOED OP PREMIEOPBOUW EN -STRATEGIE VAN VERZEKERAARS

De meevaller uit het Zorgverzekeringsfonds is terug te zien in de ontwikkeling in de premieopbouw: bij de meeste verzekeraars was de premieopslag op de nominale premie vergelijkbaar aan of lager dan vorig jaar. Daarmee kwam een groot deel van de meevaller terug bij de consument terecht. In figuur 1 zien we deze premieopslagen per verzekeraar. Deze opslagen bestaan uit opslagen (of afslagen) voor het vrijwillig eigen risico, het resultaat risicoverevening en zorginkoop, inzet van reserves, inzet van beleggingsopbrengsten en winstopslag.



Figuur 1. Totale opslagen op nominale jaarpremie (€) per verzekeraar

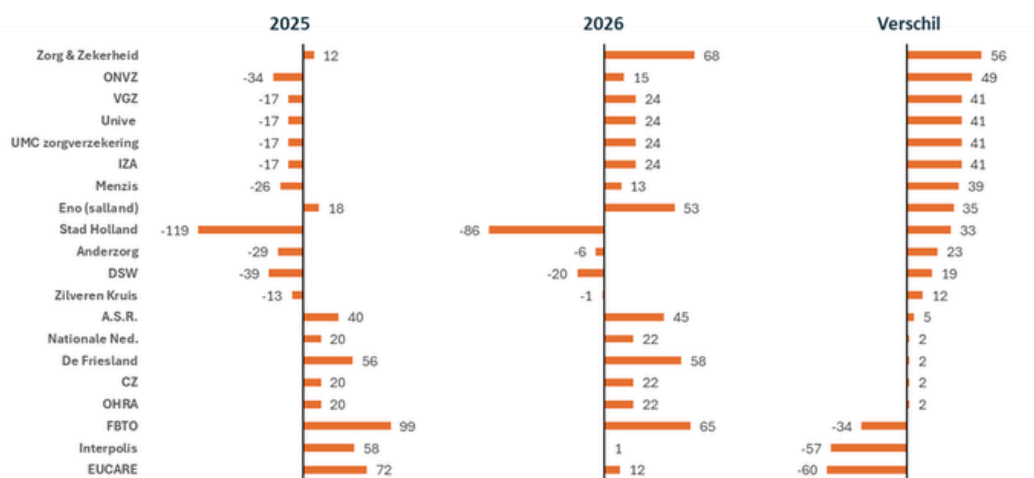
Binnen de grote vier zorgverzekeraars vallen twee bewegingen op. Zilveren Kruis verhoogde de opslag juist sterker dan in 2025 en week daarmee af van de rest van de grote verzekeraars. VGZ koos voor het tegenovergestelde en voerde een kleinere opslag door dan vorig jaar. Opvallend is dat VGZ wel een grotere opslag doorvoert voor de korting op het vrijwillig eigen risico, zoals in figuur 2 is te zien.



Figuur 2. Opslagen (€) op premie als gevolg van kortingen voor vrijwillig eigen risico per verzekeraar

Deze keuzes laten zien hoe verzekeraars verschillend omgaan met de balans tussen premieomzet, concurrentiepositie en risicobereidheid. Een hogere opslag kan bijdragen aan het versterken van de financiële buffer, maar gaat ten koste van prijsconcurrentie. Een lagere opslag kan juist marktaandeel beschermen of vergroten, maar vraagt om vertrouwen in de eigen kostenbeheersing en toekomstige premiestelling. De meevaller fungeerde daarmee als een moment waarop strategische accenten zichtbaar werden.

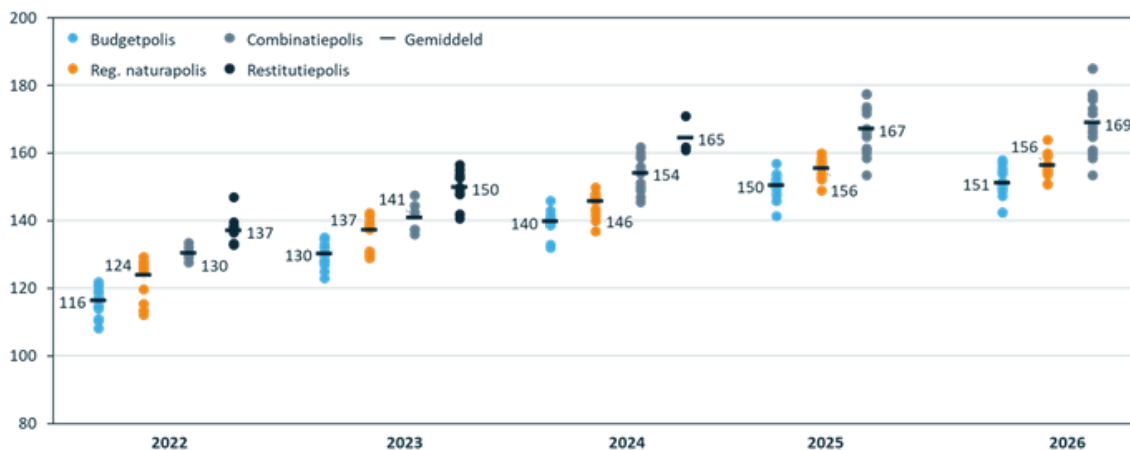
Een factor die tot de introductie van *constrained regression*(1) in het vereveningsmodel een grotere rol speelde in de premieopbouw was het resultaat van verevening en zorginkoop. Dit jaar zien we dat de impact hiervan verder afneemt, met een kleinere spreiding (-86 tot +68 euro) als gevolg hiervan ten opzichte van het jaar ervoor (-119 een +72 euro). Een positief resultaat betekent een korting op de premie in dit geval.



Figuur 3. Resultaat verevening en zorginkoop (€); positief resultaat leidt tot een korting op de premie

## VERANDERINGEN IN POLISAANBOD EN PRODUCTMIX

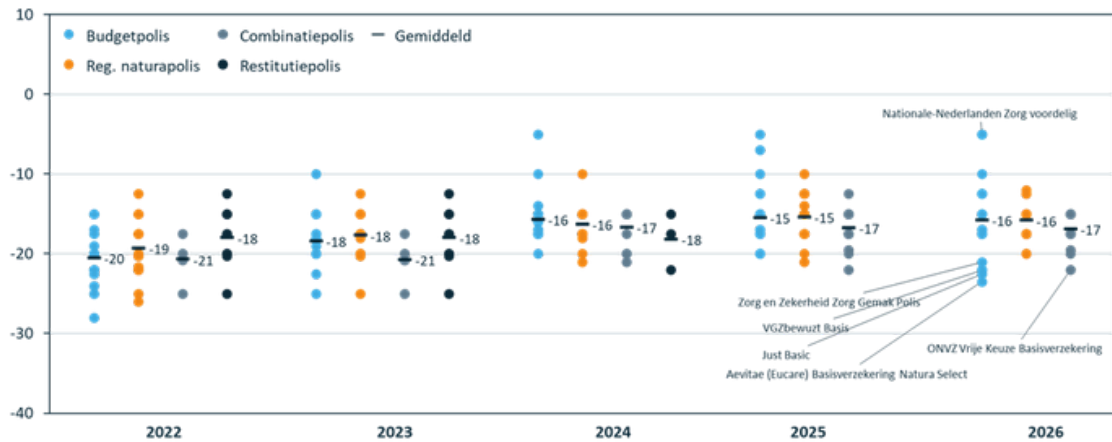
Het polisaanbod zelf veranderde nauwelijks. De markt bestond opnieuw uit drie hoofdtypen: budgetpolissen, reguliere naturapolissen en combinatiepolissen. Na het verdwijnen van de restitutiepolis in 2025 zette deze structuur zich ongewijzigd voort. Gemiddeld is de prijs per type polis vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van 2025 wanneer we uitgaan van alleen het verplicht eigen risico van 385 euro (figuur 4).



Figuur 4. Maandelijkse premies per type polis bij verplicht eigen risico €385

[1] WOR-advies ex ante vereveningsmodel 2024 | Zorginstituut Nederland

Wat wél veranderde, is de spreiding in kortingen bij het maximale eigen risico, vooral binnen budgetpolissen die zich richten op relatief gunstige verzekerden (figuur 5). Enkele polissen springen eruit met kortingen van meer dan twintig euro per maand, zoals: Zorg en Zekerheid – Zorg Gemak, Avitae (Eucare) – Basisverzekering Natura Select, VGZ – BewuZt Basis en Just – Just Basic.

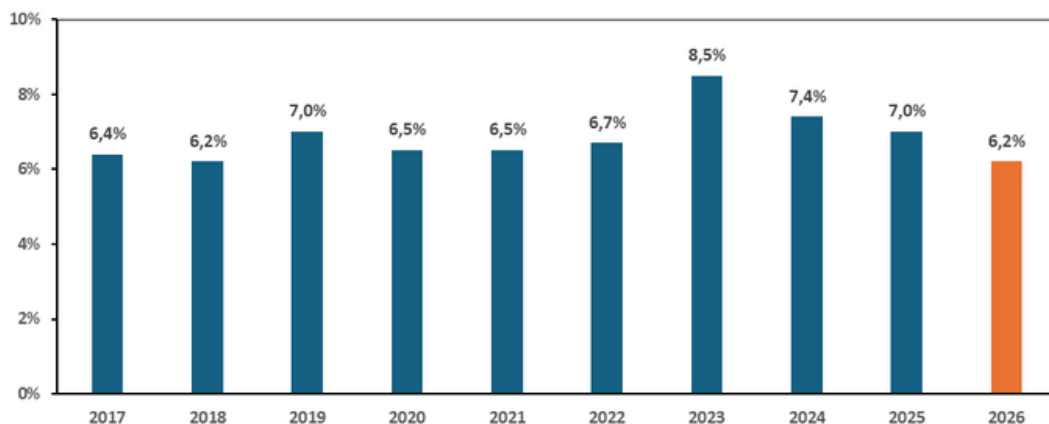


Figuur 5. Kortingen op maandelijkse premies per type polis bij maximaal eigen risico van €885

Deze grotere variatie in kortingen laat zien dat verzekeraars binnen een stabiel premiejaar vooral via prijsaccenten proberen te differentiëren en bestaande proposities scherper te prijzen voor specifieke doelgroepen.

## VERWACHT EFFECT OP OVERSTAPGEDRAG VAN VERZEKERDEN

Het definitieve overstapgedrag wordt pas duidelijk in april, wanneer Vektis de Zorgthermometer publiceert. Het voorlopige overstapperpercentage<sup>(2)</sup> van 6,2% behoort echter tot de lagere overstapperpercentages van de afgelopen 10 jaar. De piek van de overstappers in 2023 was in een jaar waarin de collectiviteitskorting werd afgeschaft en er in 2022 sprake was van een extreem hoge inflatie van 10%. Deze ontwikkelingen laten zien dat de variatie in overstapgedrag sterk samenhangt met de financiële prikkels die van de hoogte van de premie uitgaan.



Figuur 6 Overstapperpercentages per jaar gepubliceerd door Vektis

De lage dynamiek onderstreept bovendien een breder patroon: wanneer premies dicht bij elkaar liggen en productverschillen beperkt zijn, neemt de effectiviteit van differentiatie verder af. In zo'n markt is het voor verzekeraars moeilijker om via premie of product substantiële beweging te creëren, en blijft overstapgedrag beperkt zoals ook in de voorbijgaande jaren te zien.

[2] Het overstapperpercentage wordt waarschijnlijk licht opwaarts bijgesteld bij de definitieve vaststelling.



# EQUALIS

VINTURA

*Vintura - Equalis volgt de werking van de Zorgverzekeringswet al twee decennia vanuit diepgaande ervaring met stelselanalyses, marktdynamiek en zorginhoudelijke ontwikkelingen. Die langdurige praktische en analytische betrokkenheid stelt ons in staat om ontwikkelingen zorgvuldig te duiden en in een breder stelselperspectief te plaatsen.*

*Met deze reeks delen wij die kennis om bestuurders en beleidsmakers te voorzien van heldere inzichten. Wij nodigen u uit om onze vervolgartikelen te volgen en de discussie over de toekomst van het stelsel met ons te blijven verdiepen.*



**Gerrit  
Hamstra**

Director

06 1055 2628



**Ismail  
Ismail**

Manager

06 1146 0794